

Kindvriendelijk internet



# SURF SLEUTEL

Brochure "De Surfsleutel"

jaargang 7

nummer 24

# SURF SLEUTEL

Voorwoord brochure 24	3
Inleiding	4
Wat de redactie opviel	7
Goede foute link	9
Internet of Things	11
Connected toys	16
Ouder en kind quiz	21
Denk na voordat je iets deelt	22
Pesten en sociale media	26
Vouw jouw MediaDiamant	28
Organisaties op het gebied van Internetveiligheid en mediawijsheid	31
Brochure de Surfsleutel	33
Kinderinternet de surfsleutel	35
Colofon	36



# Voorwoord brochure 24



Het moet niet ingewikkelder worden! Heb jij wel eens gehoord van het Internet of Things? Dachten we vroeger dat het internet alleen met je computer of telefoon te maken had. Nu blijkt bijvoorbeeld je koelkast of horloge ook aan het internet verbonden te kunnen zijn! Dit brengt weer heel andere zaken mee waar we op moeten letten. Welke gegevens deel jij via deze apparaten met.....? En wil je dat wel. Lees erover in het artikel over "Internet of Things".

Verder blijft het lastig om te bepalen wat je op het internet zet. Deel je veel persoonlijke informatie via Facebook of Instagram? Sta je er dan bij stil dat heel veel mensen dit dan zien of lezen? In het artikel van Facebook, Veiliginternetten.nl en Stichting Kennisnet hebben zij samen een aantal tips voor je op een rijtje gezet zodat je weet wat je beter wel en niet kunt doen.

Nog steeds worden er mensen gepest via internet. Bij Pestweb kun je je verhaal kwijt als je te maken hebt met pesten. Pestweb helpt je met tips en advies om het pesten te stoppen. Op [www.pestweb.nl](http://www.pestweb.nl) vertellen ze je daar meer over. Je kunt ook met ze chatten, mailen of bellen. Lees het artikel in de brochure en kijk wat ze voor jou kunnen doen.

Naast bovenstaande onderwerpen hebben we natuurlijk voor de ouders en begeleiders weer wat verkorte artikelen opgenomen in: wat de redactie opviel op het wereldwijde web. Naast wat leuke voorbeelden uit kinderinternet de Surfsleutel heeft ook Chanine Hameetman weer een leuke en handige Taal tip voor in de brochure gemaakt.

Zijn er verder nog onderwerpen over internet of sociale media waar je meer over zou willen weten, laat het ons dan even weten via redactie [@surfsleutel.nl](mailto:@surfsleutel.nl). Dan kijken wij of we er de volgende keer iets over in de brochure kunnen plaatsen.

Namens de redactie veel kindvriendelijk Surfsleutel plezier!

Paula Lagerwerf



**“Kinderen hebben recht op een veilige speelplaats op internet.  
Als deze er niet is, moet deze gecreëerd worden.”**

Mediaopvoeding betekent je kind leren om kritisch en bewust te gamen, internetten, lezen en tv te kijken.

De officiële omschrijving is: mediaopvoeding is dat deel van de opvoeding dat erop is gericht om kinderen bewust en selectief met media te laten omgaan

Veel opvoedvragen gaan over het mediagebruik van kinderen. De grootste uitdaging voor ouders is om een goede balans te vinden. Naast digitale media, moet er ook tijd zijn om buiten te spelen, te sporten, te lezen, voldoende te slapen en met elkaar te praten en te lachen. Hoe kun je je kind daarbij helpen?

### **Kies goede apps, games en websites**

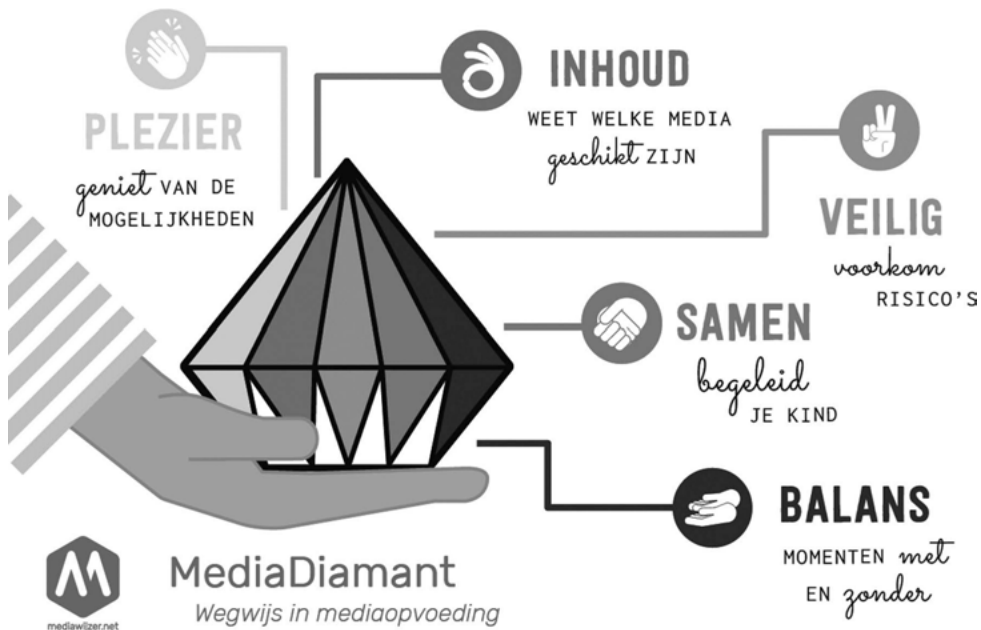
Een belangrijke rol heb je als opvoeder in de keuze voor media. Kies daarom voor kwalitatief goede en uitdagende games, apps en YouTube-filmpjes. Onze dossiers over apps en games helpen je hierbij verder.

### **Wegwijs in mediaopvoeding met de MediaDiamant**

Veel opvoedvragen van ouders gaan over het mediagebruik van kinderen. Je wil je kind goed begeleiden maar weet niet altijd hoe. De MediaDiamant is een handige wegwijzer met tips voor ouders om kinderen van 0 tot en met 18 jaar mediawijs op te laten groeien.

De MediaDiamant is opgebouwd uit vijf kanten die samen de belangrijkste onderdelen van mediaopvoeding vormen: Plezier, Veilig, Samen, Inhoud en Balans. Bij iedere kant geeft de MediaDiamant praktische tips en informatie en word je verwezen naar websites waar je er meer over kunt lezen. Zo kunnen ouders hun kind helpen om – van kleins af aan – gezonde mediagewoontes te ontwikkelen.

Meer over de mediadiamant:  
<https://www.mediawijsheid.nl/mediadiamant/>



Het actief verbeteren van de veiligheid van kinderen op het internet en het vergroten van hun mediawijsheid (en die van hun ouders) is de basis van alle activiteiten van de redactie van de Surfsleutel. Kern hiervan is Kinderinternet de Surfsleutel, een website waarbinnen ruim 7000 creatieve, ontspannende en educatieve webpagina's zijn opgenomen die door onze web-redactie dagelijks up to date worden gehouden. Een duidelijke indeling in leeftijdscategorieën en rubrieken garandeert de gebruiksvriendelijkheid van de Surfsleutel. De Surfsleutel is kosteloos voor iedereen beschikbaar.

Daarnaast geeft de redactie van de Surfsleutel in samenwerking met DNB Groep B.V. ieder kwartaal een Surfsleutel brochure uit vol informatie en tips op het gebied van veilig internet en mediawijsheid. Deze brochure wordt mogelijk gemaakt door regionale adverteerders en in dezelfde regio verspreid op verschillende basisscholen. U kunt een aantal van deze brochures ook terugvinden in de voetnoot onderaan [www.surfsleutel.nl](http://www.surfsleutel.nl).



## Keurmerk clouddiensten: worden gegevens veilig in de cloud?

Door: Wesley Akkerman



### **INTERNET & THUIS**

De Cloud Service Provider Certification Working Group (CSPCert), een werkgroep van de Europese commissie, heeft een voorstel ingediend voor een Europees certificaat voor clouddiensten. Met het certificaat kunnen bedrijven, die dergelijke diensten aanbieden, bewijzen te voldoen aan Europese eisen. Maar is je data door een keurmerk straks daadwerkelijk veiliger?

Meer lezen: <http://bit.ly/surfsleutelkeurmerk>



## Schadelijke stoffen in producten? De feiten en de fabels op een rij

Door Chris van Mersbergen | Bron: AD

De overheid bindt de strijd aan met op internet rondslingerende geruchten over chemische stoffen in producten. Een nieuw internetportaal geeft antwoord op vragen waar veel jonge ouders mee rondlopen.



**Afbeelding: Getty Images/iStockphoto**

Meer Lezen: <http://bit.ly/Surfsleutelschadelijkestoffen>

Campagnes 'Eerst checken, dan klikken!' en 'Gehacktdag' moeten burgers beter beschermen tegen internetcriminaliteit

KBO-PCOB roept de maand juni uit tot maand van de strijd tegen cybercriminaliteit. Want maar liefst 1 op de 10 ouderen is ooit slachtoffer geweest van internetcriminaliteit en dat getal moet volgens de bond naar beneden. Met een voorlichtingscampagne willen ze hen bewust maken van de gevaren en op elke woensdag 'gehacktdag', toont de bond een voorlichtingsfilmpje met voorbeelden en tips. Naast de campagne van KBO-PCOB is er ook een landelijke bewustwordingscampagne, Eerst checken, dan klikken!, gestart om burgers zich beter te laten beschermen tegen cybercrime.

Meer lezen: <http://bit.ly/surfsleuteteerstchecken>



zoek



SPELEN



WETEN



HOME WETEN > JIJ

# Goede foute link

VERTEL DOOR



HEB JIJ VOOR JOUW SURFSLEUTEL EEN LEUKE, MOOIE, GRAPPIGE OF COOLE WEBSITE? LAAT HET ONS WETEN

VERSTUUR



ZIE JIJ IN DE SURFSLEUTEL EEN ENGE, VIEZE, GEMENE OF ONEERLIJKE WEBSITE? LAAT HET ONS WETEN!

VERSTUUR

De inhoud van de Surfsleutel wordt voortdurend onderhouden door een deskundige webredactie. Ook de gebruikers kunnen hieraan een bijdrage leveren. Door middel van een klik op Surfie kan direct een goede nieuwe link worden doorgegeven. Ook een link die door veranderingen door de eigenaar nu foute inhoud bevat kan via deze weg worden gemeld waarna de webredactie meteen in actie komt.





# Internet of Things



Niet alleen mensen zijn online, ook dingen. Denk aan machines, sieraden, auto's, de thermostaat en de koelkast. Ze vormen samen een groot 'internet of things', oftewel het *internet der dingen*.

Dat biedt oneindig veel mogelijkheden. Maar het maakt onze persoonlijke leefomgeving ook gevoelig voor online inbraken en privacyschending. Welke gegevens deel je eigenlijk en bij wie komen die terecht? En hoeveel van ons dagelijks leven willen we overlaten aan technologie?

## **Wat kunnen we met internet of things?**

Internet of things maakt onze omgeving slimmer en meetbaarder. Veel producten die verbonden zijn met internet worden dan ook 'smart' genoemd. Thuis kun je met smart speakers gemakkelijker muziek luisteren en met een slimme thermostaat meet je precies hoeveel energie je verbruikt. Op kantoor heb je bijvoorbeeld printers en beveiligingscamera's die verbonden zijn met internet.



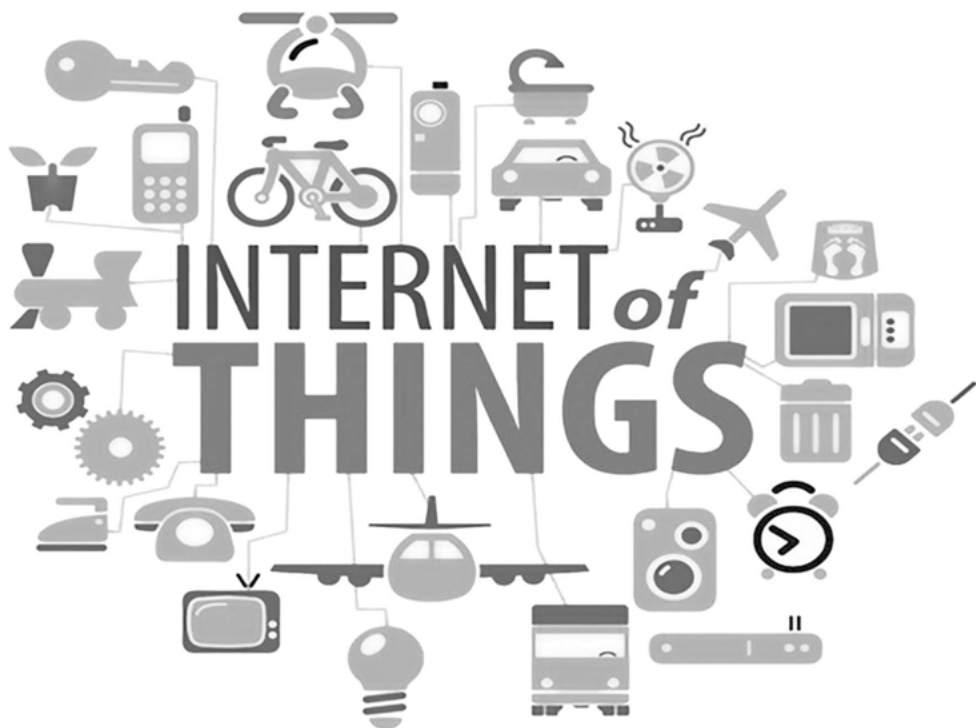
Vrijwel elk fysiek object kan verbonden worden met internet, van een pil tot een vrachtwagen. Op grotere schaal wordt het internet of things ingezet om productieprocessen te verbeteren en om oplossingen te bieden rondom energie en milieu, criminaliteit, gezondheidszorg en onderwijs. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van big data, die via internet of things worden verzameld.

### **Wat zijn de risico's van internet of things?**

Het verlies van privacy wordt gezien als een groot nadeel van het internet der dingen. Slimme apparaten in je

omgeving verzamelen gegevens die veel over jou kunnen zeggen. Het is belangrijk om je er bewust van te zijn waar deze gegevens terecht (kunnen) komen. Legt de fabrikant goed uit wat hij met jouw opgeslagen gegevens doet? Wil hij jouw gegevens bijvoorbeeld door kunnen verkopen aan andere partijen?

Veel slimme apparaten hebben nog onvoldoende een veilige verbinding. Dat maakt onze persoonlijke leefomgeving gevoelig voor online inbraken. De Cyber Security Raad adviseerde begin 2018 aan het kabinet om regels te maken om apparaten veiliger te



maken en om onveilige apparaten te verbieden. Voor de consument is het nog nauwelijks te zien of een apparaat veilig is of niet.

Een ander risico van internet of things is een te grote afhankelijkheid van technologie. Wanneer steden en huishoudens voor hun functioneren afhankelijk zijn van smart technologie, worden zij kwetsbaar voor storingen en hackaanvallen die de systemen platleggen.

### **Smart cities**

Smart cities, ook wel 'slimme steden' genoemd, zetten het internet der dingen in om de openbare diensten zo efficiënt en prettig mogelijk te maken. Slim gebruik van nieuwe technologie en big data, over bijvoorbeeld infrastructuur, ziekenhuizen, afval, toezicht en scholen, biedt mogelijkheden om steden efficiënter en duurzamer in te richten. Burgers hebben daarnaast meer invloed op hun leefomgeving.

Veel steden in Nederland ontwikkelen zich steeds verder als smart cities. Zo zijn er in Utrecht zongestuurde laadpalen voor elektrische auto's geplaatst en heeft Rotterdam sensoren geplaatst in afvalcontainers om precies te zien wanneer deze geleegd moeten worden.

Er zijn ook risico's aan smart cities. Er wordt veel privacygevoelige informatie verzameld waardoor de slimme stad

gevoelig is voor hackaanvallen. Ook is er het risico dat technologiebedrijven te veel invloed krijgen. Een andere keerzijde van een smart city is dat er veel afhankelijkheid ontstaat van technologie (bedrijven).

### **Smart homes**

Smart homes zijn huizen waarin allerlei apparaten verbonden zijn met internet. Bewoners kunnen van afstand inloggen op hun beveiligingssysteem, de temperatuur regelen en alvast de wasmachine aanzetten.

Steeds meer huishoudens maken gebruik van smart home producten. Al drie op de tien huishoudens hebben een of meer slimme apparaten.

### **Internet of Toys**

Een opvallende ontwikkeling is de komst van speelgoed dat is verbonden met internet: *connected toys*. Denk aan een (Barbie) pop waarmee je een gesprek kunt voeren, een knuffelbeer die je verjaardag en lievelingskleur onthoudt en een robot die moppen vertelt. Maar er zijn ook gevaren: dit speelgoed blijkt voorsnog erg gevoelig voor hacks, privacylekken en DDoS-aanvallen.

Ouders vinden verderop in de brochure tips in de checklist: Connected toys met 10 aandachtspunten op het gebied van veiligheid en speelbaarheid.

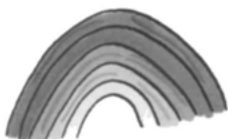


# Taal tip

# het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord



het lekkere  
ijsje



de moose  
regenboog



het gestreepte  
t-shirt

Chanine  
Hameetman



Hi, ik ben Chanine!

Ik maak onderwijsposters en illustraties.

Mijn taal en reken tips staan op

Kinderinternet de Surfsleutel onder

LEREN > taal en rekenen. Meer weten:

[www.chaninehameetman.com](http://www.chaninehameetman.com)



DE SPEELOMGEVING VAN KINDEREN VERANDERT SNEL. ÉÉN VAN DE OPVALLENDSTE ONTWIKKELINGEN IS DE KOMST VAN SPEELGOED MET EEN CONNECTIE MET INTERNET: HET INTERNET OF TOYS. OM OUDERS OP WEG TE HELPEN IN DEZE NIEUWE WERELD HEEFT MEDIAWIJZER.NET DEZE CHECKLIST MET TIEN AANDACHTSPUNTEN OP HET GEBIED VAN VEILIGHEID EN SPEELBAARHEID SAMENGESTELD.

---



## 1 IS HET DUIDELIJK DAT EEN INTERNETVERBINDING NODIG IS?

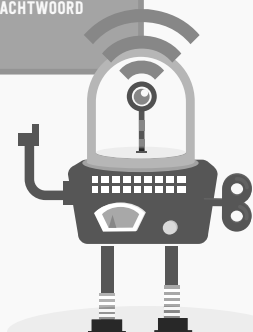
Soms is op de verpakking of in de omschrijving in de online store niet volledig duidelijk dat het gaat om connected speelgoed: speelgoed waar een draadloze connectie met wifi en/of bluetooth voor nodig is om het speelgoed te laten functioneren zoals het is bedoeld. Soms is die connectie nodig om het speelgoed te activeren. En soms staat het speelgoed gedurende de volledige speeltijd in verbinding met internet.



## 2 WIE HEEFT TOEGANG TOT DE GEGEVENS?

Het is voor gebruikers niet altijd helder wat er met hun online gegevens gebeurt, terwijl het delen van bepaalde persoonlijke informatie noodzakelijk is om het speelgoed werkend te krijgen. Een privacy-markering voor connected speelgoed die aangeeft aan welke wetten en regelgeving het speelgoed voldoet, is dan ook welkom. Ouders kunnen ook zelf maatregelen nemen om het risico op hacken en lekken van informatie te verkleinen:

- ★ VERANDER NA AANKOOP METEEN GEBUIKERSNAAM EN WACHTWOORD VAN HET SPEELGOED
- ★ GEBRUIK ALTIJD EEN PINCODE OF STERK WACHTWOORD
- ★ VERSCHAF ALLEEN PERSOONS GEGEVENS DIE STRIKT NOODZAKELIJK ZIJN
- ★ ZET HET SPEELGOED VOLLEDIG UIT ALS HET KIND KLAAR IS MET SPELEN OF HET TIJDELIJK NIET GEBRUIKT
- ★ MAAK EEN ACCOUNT AAN VOOR HET KIND MET (DEELS) VERZONNEN PERSOONS GEGEVENS
- ★ GEBRUIK INDIEN MOGELIJK TWEESTAPSVERIFICATIE BIJ HET BESCHERMEN VAN HET ACCOUNT
- ★ GEBRUIK EEN BEVEILIGDE INTERNET VERBINDING: WIFI MET WACHTWOORD OF EEN VPN-VERBINDING





### 3 WAAR KUN JE TERECHT MET VRAGEN?

Het is voor ouders moeilijk na te gaan waar de fabrikant zich precies aan moet houden. Alles wat bij wet geregeld is, hoeft namelijk niet op de verpakking te staan. Probeer zelf te achterhalen of er regelmatig (veiligheids-)updates plaatsvinden. Kijk op de website van de fabrikant of er een helpdesk is waar je terecht kan. En check websites of fora waar recensies staan voor veel voorkomende problemen en oplossingen.



### 4 WEET JE WAAR HET KIND INHOUDELIJK MEE SPEELT?

Kijk of speel als ouder in het begin mee met je kind en let op de invloed die het connected speelgoed heeft. Past dit bij je eigen waarden en ideeën over opvoeden? Zegt het speelgoed bijvoorbeeld iets over hoe jongens en meisjes zich zouden moeten gedragen? Probeer je als ouder af te vragen of je het eens bent met de gedragsturende aspecten in het spel en hoe dwingend die zijn.



### 5 PAST HET SPEELGOED BIJ DE LEEFTIJD?

Niet elke connected toy is geschikt voor elke leeftijd. In sommige gevallen kan het zelfs schadelijk zijn. De bestaande leeftijdsaanwijzing op speelgoed is niet meer dan een indicatie van de speelgoedindustrie. De vraag bij welke leeftijd dit speelgoed past, heeft niet alleen te maken met mogelijke schadelijkheid, maar ook met de ontwikkelingsfase en interesses van het kind: is het kind daadwerkelijk aan dit speelgoed toe?

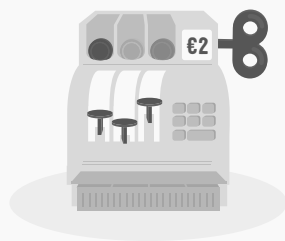
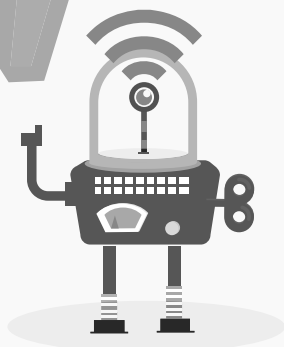


### 6 HOE 'EDUCATIEF' IS HET SPEELGOED?

Dat de term 'educatief' op speelgoed staat, betekent niet dat het ook echt educatief is. Speelgoed is in eerste instantie bedoeld om lekker mee te spelen en de educatieve waarde die sommige speelgoedfabrikanten beloven, is lang niet altijd onderbouwd. Laat je dan ook niet misleiden door de term 'educatief'. En check eventueel bij de school van je kind of het speelgoed aansluit bij de daar gebruikte onderwijsmethode.

MEER  
INFORMATIE  
OVER  
CONNECTED  
TOYS VIND JE  
OP:

MEDIAWIJSHEID.NL  
/CONNECTEDTOYS



## 7 ZIJN ER BIJKOMENDE KOSTEN?

Bij sommige connected toys moet je rekening houden met extra kosten om met het speelgoed te kunnen blijven spelen. Kijk of de verpakking van het speelgoed of de website van de fabrikant hier informatie over geeft. Ook ouderfora kunnen een goede bron zijn. Informatie over eventuele in-app aankopen of reclame moet duidelijk zijn voor ouders en uit het zicht blijven van het kind zelf.



## 8 KUN JE HET SPEELGOED OOK DELEN?

Kinderen spelen graag samen. Maar kan dat altijd met connected speelgoed? Kun je meerdere accounts aanmaken of kun je maar op één account spelen? Dat kan namelijk betekenen dat het speelgoed maar door één kind echt te gebruiken is. Kan je het account bijvoorbeeld doorgeven aan broertjes of zusjes? Ook hier kan informatie op de verpakking, website of direct contact met de maker van het speelgoed uitsluitsel geven.



mediawijzer.net



KB Koninklijke Bibliotheek  
Nationale bibliotheek van Nederland



BEELD EN GELUID

Kennisnet



ONTWERP: G. ILLUSTRATIE: BREIN, BOEREREI



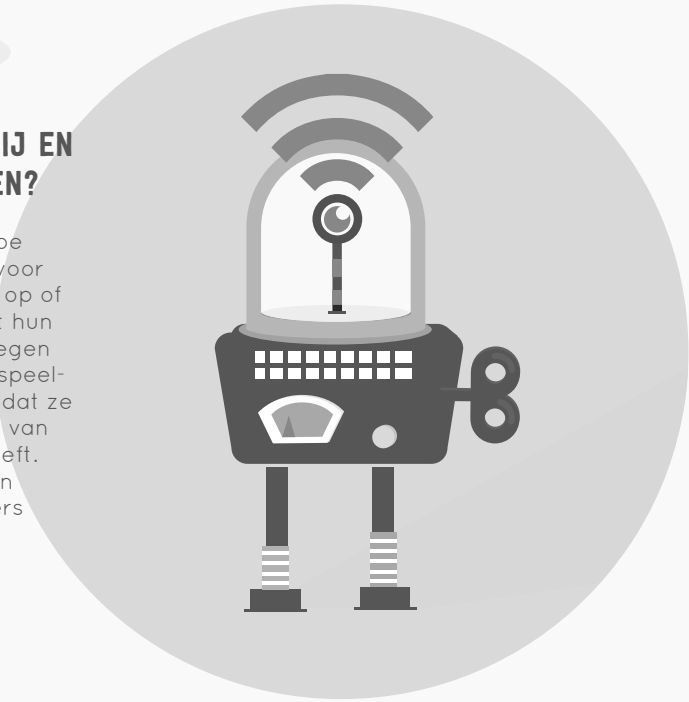
## 9 KAN HET KIND ER VRIJ EN CREATIEF MEE SPELEN?

Bij vrij spelen hoort ook af en toe onbespied spelen, met ruimte voor eigen creatieve invallen. Let er op of kinderen tijdens het spelen met hun connected toy vrijelijk dwaalwegen mogen volgen, zonder dat het speelgoed hen tot de orde roept omdat ze iets anders doen dan de maker van het speelgoed in gedachten heeft. Kinderen moeten kunnen spelen zonder dat fabrikanten of ouders elke online stap volgen.



## 10 IS ER EEN HOUD-BAARHEIDSDATUM?

Connected toys werken alleen met speciale software. Als de producent stopt met het updaten of ondersteunen van die software, kan het speelgoed gedeeltelijk onspeelbaar of onveilig worden. Check of de producent hier informatie over verstrekt en tot in de verre toekomst ondersteuning blijft bieden. Kijk ook of je de gebruikersdata van je kind kan meenemen naar een volgende versie of deze juist kan deleten.



# THE INTERNET OF TOYS

## 10 AANDACHTSPUNTEN VOOR OUDERS

---



# Ouder en kind quiz



Het wordt steeds belangrijker om mediawijsheid in de vingers te hebben. Hoe is dat bij jullie thuis?

Weten jullie alles van cookies, privacy en phishing? Vloggen jullie wel eens? En wat kunnen jullie van elkaar leren? Speel samen deze quiz en ontdek in welk profiel jullie passen. Na afloop krijgen je advies én enkele vragen om elkaar te stellen.

De quiz is bedoeld om op het gesprek tussen ouder en kind op gang te

brenge. Zit jouw antwoord er niet tussen? Kies dan het antwoord dat het beste bij jou past.

Kinderen mogen eerst. Daarna is de ouder, verzorger, leerkracht en/of begeleider aan de beurt. De quiz is geschikt voor kinderen vanaf 10 jaar.

Zitten jullie er klaar voor? Veel plezier!\*

<https://www.mediawijsheid.nl/ouder-kind-quiz-2018-kind/>





# DENK NA VOORDAT JE IETS DEELT

Tips van Facebook, Veiliginternetten.nl en Stichting Kennisnet\*



Je deelt steeds meer informatie met anderen. Met één druk op de knop deel je ideeën, meningen, foto's en video's met familie, vrienden, klasgenoten en de rest van de wereld.

Denk altijd goed na over wat je deelt en met wie je dit deelt. Zo blijft het delen veilig en leuk en worden jij of iemand anders niet gekwetst. Mocht je vragen hebben of tegen problemen aanlopen, roep dan de hulp in van iemand die je vertrouwt.

## WAT VAN JOU IS

Stel jezelf voordat je iets deelt de volgende vragen:

- Is dit hoe ik wil dat anderen mij zien? Als je heel boos, verdrietig of juist heel blij bent, denk je misschien niet helemaal goed na en deel je informatie waar je later spijt van krijgt.
- Kan iemand dit gebruiken om mij later te kwetsen? Zou ik het erg vinden als dit met anderen gedeeld wordt? Als je iets deelt, zoals een foto, video of iets persoonlijks als je mobiele telefoonnummer, bedenk dan dat deze informatie makkelijk terecht kan komen bij meer mensen dan de bedoeling was.
- Wat is het ergste dat kan gebeuren als ik dit deel?

Stel jezelf voordat je iets deelt de volgende vragen:

- **Houd wachtwoorden voor jezelf:** Niet alle informatie is handig om te delen. Wachtwoorden bijvoorbeeld. Hoe handig het misschien ook lijkt om wachtwoorden in vertrouwen te delen. Later kan dit toch tot vervelende situaties leiden.
- **Een foto gaat eeuwig mee:** Het delen van een naaktfoto of sexy foto met een flirt of zelfs je vriend of vriendin kan leuk en spannend zijn, maar realiseer je dat een foto eeuwig mee gaat. Ook als de relatie uitgaat, blijft de foto bestaan en dan wil je niet dat deze verspreid wordt.
- **Jij bepaalt wat je deelt.** Als iemand je vraagt om iets te delen waar je je niet prettig bij voelt, hoef je dit ook niet te doen. Als iemand van je houdt en je respecteert, zal hij of zij je nooit onder druk zetten of bedreigen.
- **Na een paar seconden weer weg. Of toch niet?** Sommige apps en sociale media beloven dat foto's of video's na een paar seconden automatisch worden verwijderd als ze zijn bekeken. Dat klinkt veilig, maar deze functie kan worden omzeild als de ontvanger van je bericht een screenshot maakt.



## Facebook-TIPS:

1

Houd wachtwoorden voor jezelf. Deel je wachtwoord niet met anderen. Kijk voor meer beveiligingstips op: [facebook.com/help/securitytips](https://facebook.com/help/securitytips)

2

Controleer je privacyinstellingen op [facebook.com/privacy](https://facebook.com/privacy) om te zien wie je berichten kan zien.

3

Controleer elke keer dat je iets op Facebook plaatst de publiekselectie om te zorgen dat je het bericht alleen deelt met degenen voor wie het bericht is bedoeld.

\* Deze informatie is afgeleid van "Think Before You Share", een gids gemaakt in samenwerking tussen Facebook en MediaSmarts

© Facebook 2015



## WAT VAN IEMAND ANDERS IS

Als iemand iets met je deelt waarin iemand anders is te zien, vraag jezelf dan het volgende af:

- Wil de persoon die me dit heeft gestuurd dat dit wordt gedeeld? Als je niet zeker weet of je dit met anderen mag delen, vraag het dan eerst even.
- Heeft deze persoon toestemming van de persoon op de foto of video? Ook hier geldt; vraag of het goed is als je iemand tagt, iets opnieuw plaatst of iets deelt. En als je denkt dat die persoon het al niet leuk vond dat het naar jou is gestuurd, deel het dan niet met nog meer mensen.
- Hoe zou ik het vinden als iemand iets als dit zou delen en ik te zien was in dit bericht? Veel jongeren (voornamelijk jongens) worden door hun vrienden onder druk gezet om naaktfoto's van hun vriendin of vriend te delen. Geef hier niet aan toe, hoe moeilijk dat ook is, en bedenk hoe erg je je vriendin of vriend, en jezelf, kwetst als je er wel aan toegeeft. Hetzelfde geldt voor zogenaamde grappige foto's en filmpjes van iemand: als jij het niet leuk zou vinden als het om jezelf ging, deel het dan ook niet.



## PROBLEMEN OPlossen

- **Iedereen maakt weleens een fout.** Dat is ook niet erg zolang je er maar alles aan doet om de problemen op te lossen:
  - Als je iets hebt gedeeld wat je eigenlijk niet had moeten delen, vraag de personen aan wie je het hebt gestuurd dan om dit niet door te sturen.
  - Als iemand anders iets plaatst wat jij niet wilde, vraag deze persoon dan rustig (kwaad worden kan het erger maken: misschien deed deze persoon het echt niet expres) om de inhoud te verwijderen.
- **Naam verwijderen / tagging voorkomen** Als je bent getagd in een foto die je niet leuk vindt, is het op veel fotodeelsites en sociale media mogelijk om de tag te verwijderen. Je kunt op Facebook via de privacyinstellingen ook aangeven dat je berichten waarin je bent getagd eerst wilt beoordelen voordat deze op je tijdslijn worden geplaatst: [facebook.com/privacy](https://www.facebook.com/privacy).



Let op!

© Facebook 2015



## Sociaal rapporteren

Als je actief bent op Facebook en het lastig vindt om iemand zelf te confronteren, of niet precies weet wat je moet zeggen, kun je de tool Sociaal rapporteren van Facebook gebruiken. Hier vind je berichten die je kunt gebruiken en manieren om een ouder, docent of vriend in te schakelen om te helpen.

- **Je staat er niet alleen voor:** praat altijd met je ouders, een docent, vertrouwenspersoon of andere volwassenen die je vertrouwt als je online in de problemen komt of vragen hebt. Je kunt ook contact opnemen met een hulplijn voor steun en advies.

## Hulp inroepen

Verspreid iemand berichten over jou die niet waar zijn en je reputatie schaden? Neem dan rechtstreeks contact op met de website of service waarop jouw beeld te zien is en vraag of dit verwijderd kan worden.

Als iemand dreigt een naaktfoto van je te delen als je niet meer naaktfoto's stuurt, schakel dan direct een volwassene die je kunt vertrouwen en de politie in. Dit gedrag is onacceptabel en strafbaar in Nederland. Laat je dus niet onder druk zetten, ook al schaamt je je nog zo erg voor die ene foto.



### Hoe gebruik je de Sociaal Rapporteren Tool

Voor meer informatie over sociaal rapporteren of melden van onrechtmatige content op Facebook, ga naar [facebook.com/report](https://facebook.com/report).

Op [www.meldknop.nl](http://www.meldknop.nl) vind je informatie over en hulp bij internetproblemen. Meldknop.nl geeft je informatie om te kijken of je je probleem zelf kunt oplossen. En lukt dat niet, dan verwijzen ze je zo snel mogelijk door naar de juiste organisatie. Die organisatie zoekt dan samen met jou naar een oplossing. Bij ernstige gevallen kun je direct aangifte doen bij de politie. Ook daarover vind je op [Meldknop.nl](http://Meldknop.nl) informatie.



MOGELIJK GEMAAKT DOOR:



**Kennisnet**



VOOR MEER INFORMATIE BEZOEK ONDERSTAANDE WEBSITES:

**Veilig Internetten**  
[www.veiliginternetten.nl](http://www.veiliginternetten.nl)

**Kennisnet**  
[www.mijnkindonline.nl](http://www.mijnkindonline.nl)

**Facebook Veiligheidscentrum voor families**  
[facebook.com/safety](https://facebook.com/safety)

**Tips tegen pesten**  
[facebook.com/safety/bullying](https://facebook.com/safety/bullying)

**Facebook Helpcenter**  
[facebook.com/help](https://facebook.com/help)

Deze informatie is afgeleid van "Think Before You Share", een gids gemaakt in samenwerking tussen Facebook en MediaSmarts.

© Facebook 2015



# PESTEN EN SOCIALE MEDIA

## Wat kan ik er tegen doen?

Tegenwoordig is bijna iedereen online, dag in dag uit. Je doet inspiratie op via Pinterest, je komt weer in contact met oude klasgenootjes via Facebook en je deelt foto's via Instagram. Dat kan hartstikke leuk zijn! Maar wat doe je als de lol eraf is? Wanneer je gestrest raakt van groepsapps, belachelijk gemaakt wordt op internet, of zelfs gehanteerd wordt?

"Het scherm van mijn telefoon is soms net een magneet, ik hou er continu een oogje op."  
Eric, 14 jaar.

## WEET WAT JE DEELT

Weet wat je deelt! Voorkom problemen en controleer je instellingen. Heb je alles op 'Privé' staan? Voeg geen mensen toe die je niet kent, ook al ben je nog zo nieuwsgierig ;). Denk goed na voordat je wat deelt of stuurt! Eenmaal gepost of gedeeld kun je het namelijk niet zo makkelijk weer terugdraaien. *"Als je niets leuks weet te zeggen, deel het dan ook niet."*

## IK WORD GEPEST

Als je op internet gepest wordt zijn er een aantal dingen die je kunt doen:

- Leg vast wat er gebeurt, maak screenshots (een schermafdruck) en sla ze op.
- Praat erover met je ouders, vrienden of leerkracht. Als bewijs kun je de screenshots laten zien. Je hoeft niet alles alleen op te lossen!
- Rapporteer het kwetsende bericht of profiel via de rapporteerfunctie. Lees hier hoe je dat doet op [Facebook](#) en op [Instagram](#). Je kunt je vrienden vragen hetzelfde te doen.
- Je kunt ervoor kiezen om het pesten te negeren, dat kan heel goed werken. Maar word je gehanteerd, bedreigd of gaat het om (bewerkte) naaktfoto's? Blijf er niet alleen mee zitten en zoek hulp bij iemand die je vertrouwt.
- Voor meer informatie en handige tips ga naar [Meldknop.nl](#) of neem contact op met één van de medewerkers van Pestweb.

Tip: Kijk ook eens naar dit filmpje!



E-Mail



[pestweb@schoolveiligheid.nl](mailto:pestweb@schoolveiligheid.nl)

Chat



[www.pestweb.nl](http://www.pestweb.nl)

Telefoon



0800-2828280

Forum



[forum.pestweb.nl](http://forum.pestweb.nl)

26

WWW.PESTWEB.NL

# AAN DE SLAG: ACTIEPLAN!!!

Wil je wat tegen online pesten doen, maar weet je na het lezen van de tips nog niet zo goed wat je wilt?

Op de website van Pestweb kun je meer lezen. Bijvoorbeeld over hulp zoeken, negeren en online pesten.

Bekijk daar ook eens de [ervaringsverhalen](#) van Jolena, Brandon, Asaja en Joyce.

Hebben ze tips gegeven die je kunt gebruiken?

Beantwoord de onderstaande vragen en maak je eigen actieplan!

Tip: Kijk ook eens naar dit filmpje!



## GEFF JE PLAN VORM GEFF JE PLAN VORM

1. Wat wil ik niet?

---

---

---

2. Wat wil ik wel?

---

---

---

3. Wat kan ik vandaag al doen?

---

---

---

---

---

---

---

---

---

DOE HET VOOR JEZELF

Pestweb

E-Mail



pestweb@schoolenveiligheid.nl

Chat



www.pestweb.nl

Telefoon



0800-2828280

Forum



forum.pestweb.nl

# MediaDiamant

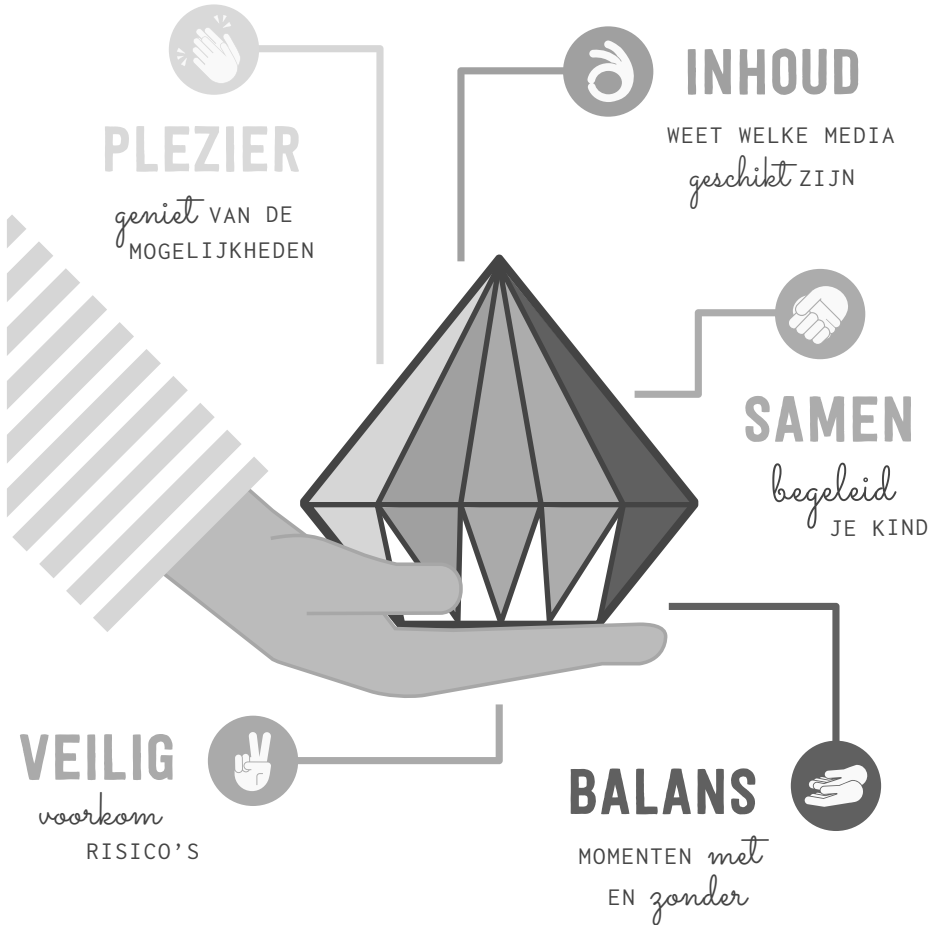
Wegwijs in mediaopvoeding

Op [mediawijsheid.nl/mediadiamant](http://mediawijsheid.nl/mediadiamant) vind je concrete tips hoe je de MediaDiamant kunt gebruiken.



Zelf aan  
de slag?

DRAAI DIT VEL  
OM EN VOUW JOUW  
MEDIADIAMANT!



mediawijzer.net

BEELD EN GELUID



ECP

Platform voor de  
Informatie Samenleving

Kennisnet



KB

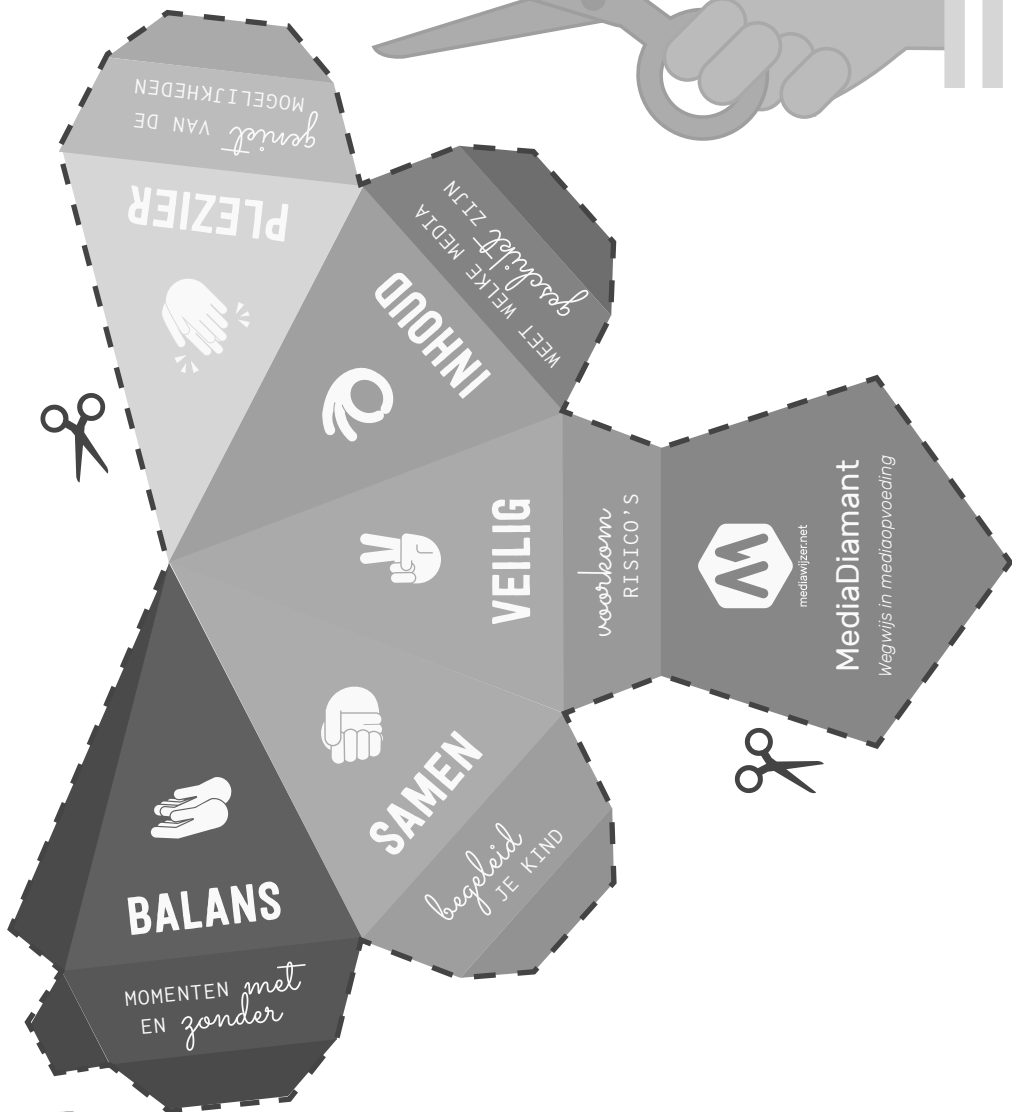
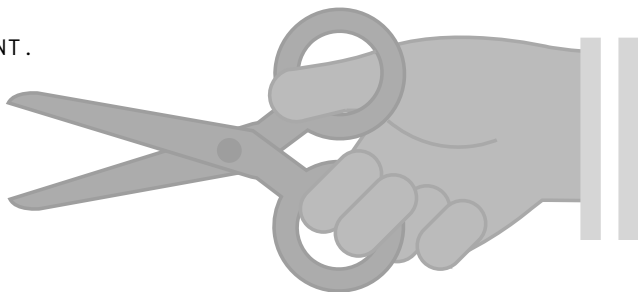
Koninklijke Bibliotheek  
Nationale bibliotheek van Nederland



HOUD HET *zelf* IN DE HAND!

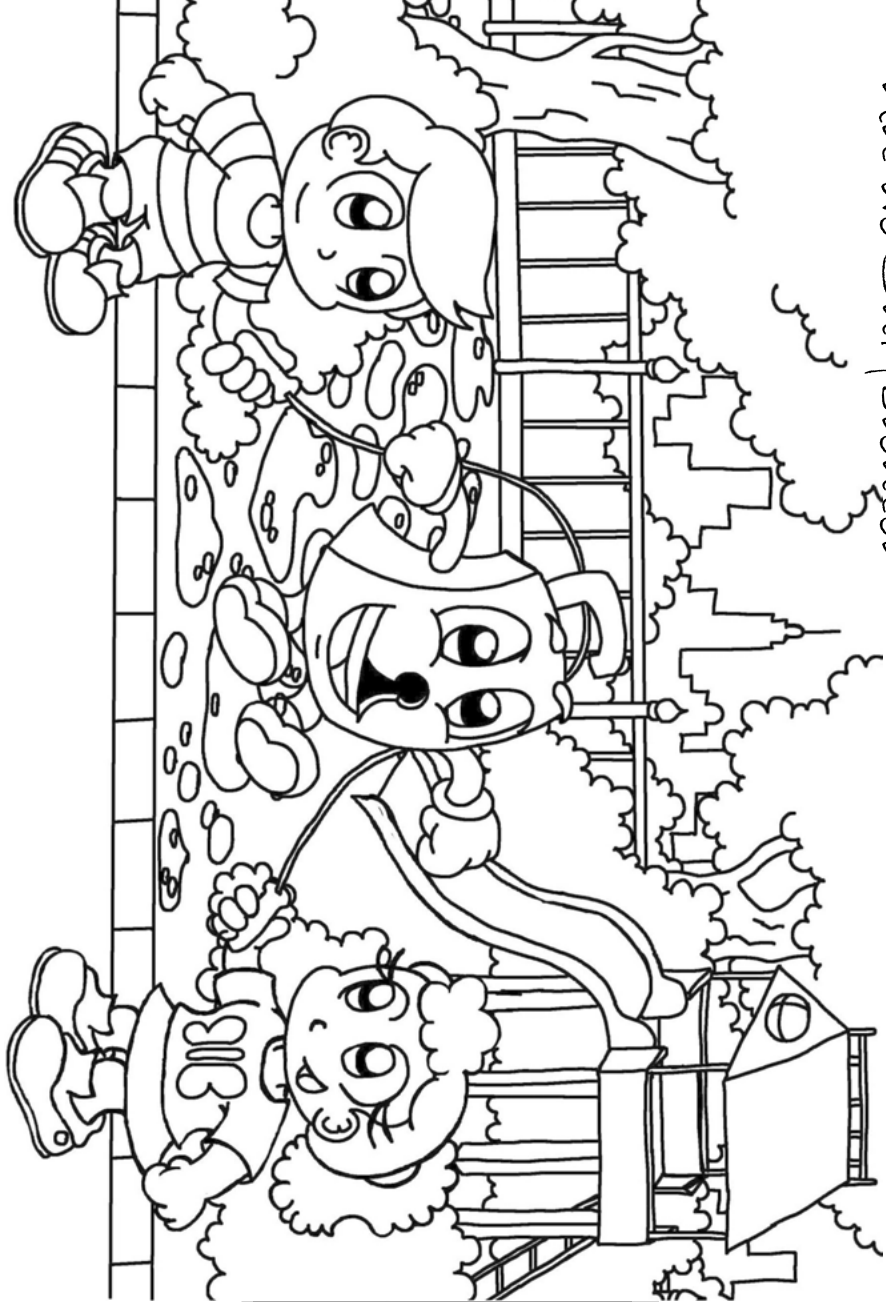
KNIP, VOUW & PLAK

JOUW *eigen* MEDIADIAMANT.





uit de Surfsleutel



**SURFSLEUTEL**

©Surfsleutel

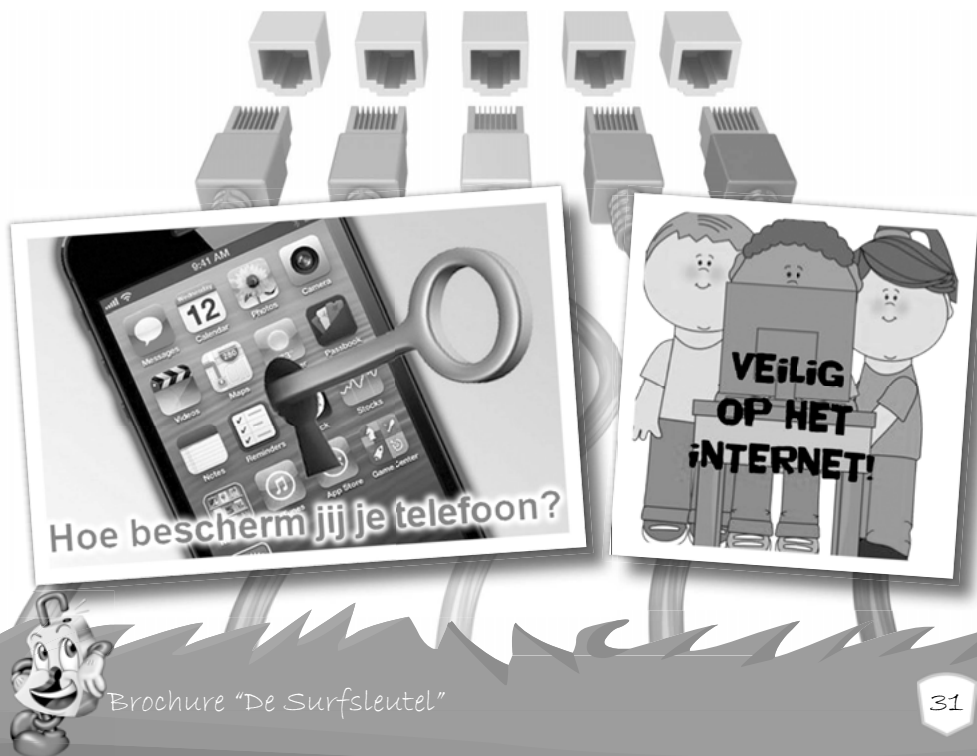
# Organisaties op het gebied van Internetveiligheid en mediawijsheid

**www.mediawijzer.net** is hét online loket voor iedereen die (professioneel) te maken heeft met of meer wil weten over mediawijsheid. Mediawijzer.net is opgezet door het Mediawijsheid Expertisecentrum, op initiatief van de ministeries van OCW en Jeugd en Gezin. In de dossiers vindt u de informatie overzichtelijk op thema gerangschikt.

Media spelen een steeds belangrijkere rol in onze samenleving. Media zijn overal en hun maatschappelijke impact is groot. Op deze site vindt u allerlei informatie op het gebied van mediawijsheid; het vinden en begrijpen en maken van media in een door media gedomineerde samenleving

Postadres:  
Mediawijzer.net  
Postbus 778  
2700 AT Zoetermeer

Bezoekadres:  
Paletsingel 32  
2718 NT Zoetermeer



# Pizza kerst boom

VRAAG ALTIJD  
OF JE MAG GAAN  
KOKEN!



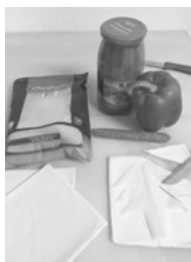
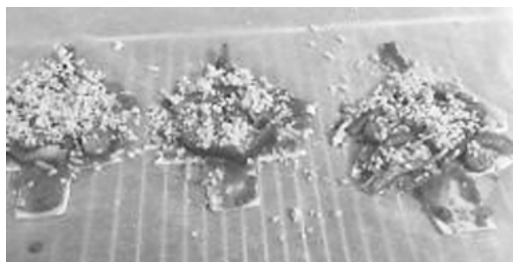
Wat heb je nodig?

- 1 pak bladerdeeg
- gerasppte kaas
- Groene paprika, in dunne reepjes
- Dun salami worstje
- 1 pot Bolognese saus
- Bakpapier
- Schaar
- Potlood
- liniaal



Hoe maak je het klaar?

- Teken met een liniaal 10 kerstbomen op het bakpapier.  
Knip de kerstbomen uit.
- Leg op alle bladerdeegplakken de vorm van de kerstboom.
- Snij nu de kerstboom voorzichtig uit.
- Verwarm de oven voor op 200 graden.
- Snij alle ingrediënten.
- Smeer de saus over de kerstbomen.
- Beleg naar eigen idee. En bestrooi met kaas.
- Bak de kerstbomen in ongeveer 15 a 20 minuten af.



**SUR SLEUTEL**

Bron: ah.nl

# Brochure de Surfsleutel

In samenwerking met DNB Groep B.V. wordt elk kwartaal een Surfsleutel brochure uitgegeven. Deze brochure wordt mogelijk gemaakt door regionale adverteerders en in 18 regio's aangeboden aan 25 verschillende basisscholen. Iedere basisschool ontvangt in eerste instantie gratis 25 exemplaren en kan naar wens meer exemplaren kosteloos aanvragen.

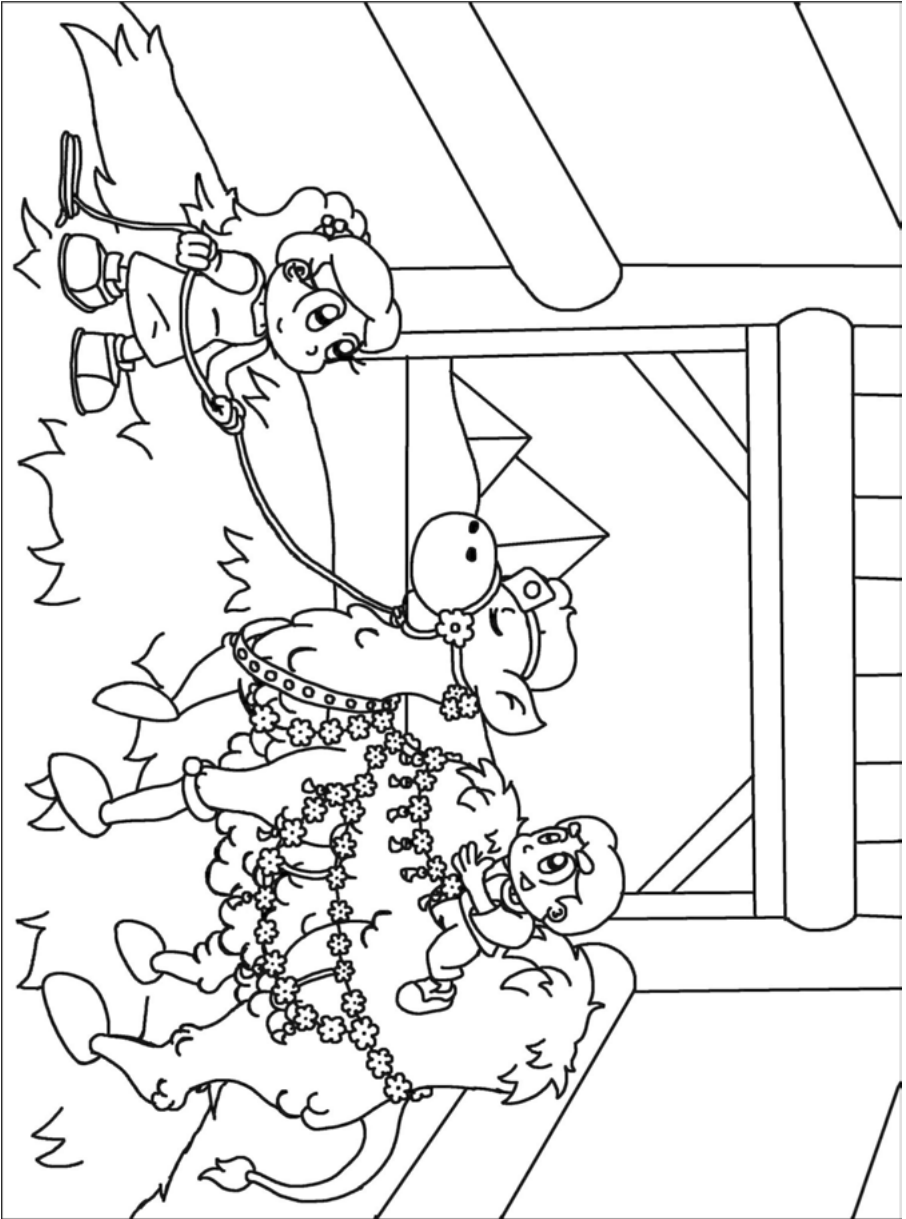
Met het verspreiden van deze brochure hopen we de naamsbekendheid van Kinderinternet de Surfsleutel te vergroten en verwerven we de middelen om de Surfsleutel online te houden.

De brochure bevat naast informatie over onze kinderwebsite [www.surfsleutel.nl](http://www.surfsleutel.nl) vooral veel tips en informatie voor kinderen, hun ouders en begeleiders over hoe je veiliger en kindvriendelijker op het internet kunt surfen. Daarnaast spelen we in op actuele onderwerpen zoals het gebruik van sociale media.

Een aantal van deze brochures is nu ook van deze website te downloaden.

Wenst u de brochure ook gratis te ontvangen dan kunt u deze bij bestellen via:  
DNB Groep B.V., telefoonnummer 0598-398800 of email: [receptie@dnbgroep.nl](mailto:receptie@dnbgroep.nl)





**SURFSLEUTEL**

©Surfsleutel

# Kinderinternet de surfsleutel

## **Sociale en maatschappelijke doelstelling**

Kinderinternet de Surfsleutel heeft een sociale en maatschappelijk doelstelling. Wij vinden het belangrijk dat kinderen over een gratis veiligere en kindvriendelijke internetomgeving kunnen beschikken, waar ze geen zaken in tegen komen waar ze niet mee geconfronteerd behoren te worden.

Vanaf januari 2018 heeft de redactie van de Surfsleutel besloten haar maatschappelijk verantwoordelijkheid verder op te pakken door haar redactie open te stellen voor mensen

die uit een sociaal isolement willen komen of een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Mensen die graag zinvol bezig willen zijn. Voor wie het weer krijgen van een dag/ arbeidsritme of het opdoen van sociale -en/of arbeidsvaardigheden belangrijk is.

We gebruiken onze redactie als plaats waar men op eigen tempo kan werken aan een stukje persoonlijke ontwikkeling en vaardigheden. Wij vinden het belangrijk dat men het gevoel heeft zinvol bezig te zijn en dat dit gewaardeerd wordt. Ieder mens is waardevol en kan op zijn eigen manier van alles bereiken!



*Vrijwilligers Nicolette en Daisy maken samen pepernoten voor het vernieuwde recept op de Surfsleutel.*



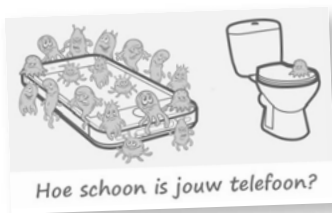
Kinderinternet de Surfsleutel  
De Langeweg 22 a  
4771 RB Langeweg

Bezoekadres:  
De Langeweg 22 a  
4771 RB Langeweg

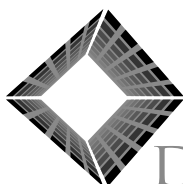
T: 0168-329051  
(op werkdagen bereikbaar tussen 9.00 en 13.00 uur)

E: [info@surfsleutel.nl](mailto:info@surfsleutel.nl)  
W: [www.surfsleutel.nl](http://www.surfsleutel.nl)

De redactie van de Surfsleutel is te bereiken via:  
E: [redactie@surfsleutel.nl](mailto:redactie@surfsleutel.nl)



**Uitgever:**



**DNB GROEP**  
SOCIALE EN MAATSCHAPPELIJKE PUBLICATIES

[WWW.DNBGROEP.NL](http://WWW.DNBGROEP.NL)

DE UITGEVER EN DE SURFSLEUTEL ZIJN NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE ADVERTENTIES. NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN GEKOPIEERD EN/OF VERSPREID ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE UITGEVER EN/OF DE SURFSLEUTEL.